

Informasjon til utenlandske statsborgere i Longyearbyen

Foto: Tommy Dahl Markussen

LONGYEARBYEN
LOKALSTYRE

Skatteetaten

SVALBARD KIRKE

INFORMASJON TIL UTENLANDSKE STATSBORGERE

Innhold

Hva er Svalbard?.....	2
Sysselemanden.....	3
Lover og regler.....	4
Oppholdstillatelse.....	5
Longyearbyen lokalstyre	6
Barnehage og skole	7
Barn og familie	8
Arbeid og skatt	9
Folketrygd.....	10
Helse	11
Kirke, kultur og fritid.....	12
Telefon- og epostliste	13

Hva er Svalbard?

Svalbard er verdens nordligste permanente bosetting. Det kan bli kaldere enn minus 30 grader C om vinteren.

- Svalbard er en del av kongeriket Norge og er en øygruppe som ligger mellom 74 og 81 grader nord og 10 og 35 grader øst. Det er verdens nordligste permanente bosetting.
- Spitsbergen er den største øya på Svalbard, og Longyearbyen er den største bosettingen.
- Svalbard ligger utenfor Schengen-området. Du trenger visum for å reise til og fra Svalbard via Fastlands-Norge hvis du er statsborger i et land med visumplikt.
- Hvis du skal bo her, må du kunne forsørge deg selv med egne eller annen forsørgers økonomiske midler. Det gis ikke sosialhjelp på Svalbard.
- Nesten alle boligene er eid av arbeidsgivere. I de fleste tilfeller må du ha jobb for å få bolig.
- Det er kaldt på Svalbard. Gjennomsnittstemperaturen om sommeren er 5 grader. Om vinteren kan det være 30 minusgrader eller kaldere. Det er mørketid fra oktober til februar.
- Kullgruvedrift var bakgrunnen for at Longyearbyen ble bygd i 1906. I dag er gruvedrift, turisme og forskning de tre viktigste næringene. Det bor cirka 2.100 personer i Longyearbyen.

Sysseleannen

Sysseleannkontoret ligger på Skjæringa i Longyearbyen.

- Sysseleannen er den norske regjeringens øverste representant på Svalbard.
- Sysseleannen er utnevnt av regjeringen. Det er ikke en folkevalgt stilling.
- Sysseleannen er politimester og har samme myndighet som en fylkesmann på fastlandet.
- Sysseleannen har myndighet på hele øygruppa. Sysseleannen driver redningstjenesten på Svalbard, og disponerer blant annet helikoptre og tjenestefartøy.
- Vielser, skilsmisser og separasjoner hører med til Sysseleannens oppgaver. Sysseleannen er også påtalemyndighet, det vil si ansvarlig for å straffeforfølge lovbrudd.
- Det er 44 ansatte på sysseleannkontoret. Kontoret har en politiavdeling, en miljøvernavdeling, en administrasjonsavdeling og en stab.

Du må kontakte sysseleannkontoret hvis du skal:

- Melde fra om en nødssituasjon.
- Anmelde et lovbrudd.
- Sørke om visum. Det er viktig å være ute i god tid, senest to uker før du skal reise, og du må møte opp personlig på sysseleannkontoret.
- Sørke om våpenkort for å kjøpe eller leie våpen. Utenlandske statsborgere må vise vandelsattest på engelsk eller nordisk fra sitt hjemland.
- Registrere bil eller snøskuter.
- Sørke om tillatelse til jakt, fiske og fangst.
- Melde fra om reiser på Svalbard utenfor forvaltningsområde 10 (sentrale deler av Spitsbergen).
- Få stemplet skjema for tilbakebetaling av moms for varer kjøpt på fastlandet

Mer informasjon: www.sysseleannen.no

Lover og regler

Sysselelmannen har politimyndighet på Svalbard.

- Ettersom Svalbard er en del av Norge, er det norsk lovgivning som gjelder på Svalbard.
- Loven om sosialtjenester gjelder ikke. Folk som bor på Svalbard har ikke rett til sosialhjelp eller støtte til bolig. Man kan bare unntaksvis få utbetalt arbeidsledighetstrygd på Svalbard.
- De som bor på Svalbard må kunne forsørge seg selv med egne eller annen forsørgers økonomiske midler.
- Svalbard ligger utenfor Schengen-området. Hvis du kommer fra et land utenfor Schengen-området som har visumplikt til Norge, må du ha visum til Norge hver gang du reiser til eller fra Svalbard via Fastlands-Norge. For **ett** besøk til hjemlandet trenger du **to** stempler i passet: ett for utreise via Norge og ett for tilbakereise via Norge. Du må møte opp personlig på sysselelmannskontoret for å få visum, senest to uker før du skal reise.
- Alle utenlandske borgere som reiser til Svalbard, må vise pass eller nasjonalt ID-kort.
- Det er svært strenge miljøvernregler på Svalbard. Blant annet er alt dyre- og planteliv fredet. Det er derfor forbudt å forstyrre dyr og fugler, og å plukke blomster.
- Det er isbjørn over hele Svalbard. Den kan være farlig for mennesker. Hvis du går utenfor sentrumsområdene, må du ha med signalpistol eller lignende for å kunne skremme vekk isbjørn. Du bør også ha med våpen. Det er forbudt å bære ladd våpen inne i bosettingene.
- All bruk av vold er forbudt i Norge. Det er ikke lov til å slå barn eller bruke noen annen form for fysisk avstraffelse, heller ikke i barneoppdragelsen. Det kan gis strenge straffer for fysisk avstraffelse av barn.
- Det er ikke lov til å kjøre bil, snøskuter eller moped hvis du er påvirket av rusmidler. Promillegrensen er på 0,2.

Mer informasjon: www.sysselelmannen.no

Oppholdstillatelse

Opphold på Svalbard teller ikke som botid i Fastlands-Norge. Foto: Tommy Dahl Markussen.

- Du trenger ikke oppholdstillatelse for å bo på Svalbard, men du må kunne forsørge deg selv med egne eller annen forsørgers midler.
- Opphold på Svalbard teller ikke alene som botid i Fastlands-Norge. Selv om du har bodd på Svalbard i mange år, får du ikke automatisk oppholdstillatelse i Norge eller norsk statsborgerskap. Det gjelder også for en utlending som er gift med en nordmann.
- Barn som er vokst opp i Longyearbyen og er utenlandske statsborgere, har ingen automatisk rett til oppholdstillatelse i Fastlands-Norge.

Mer informasjon: www.udi.no

Longyearbyen lokalstyre

Longyearbyen lokalstyre har lokaler i næringsbygget

- Longyearbyen lokalstyre kan sammenlignes med en kommune på fastlandet. De har myndighet i Longyearbyen.
- Lokalstyret driver skole, barnehage, kulturskole, kulturhus, kino, idrettshall, galleri, bibliotek, ungdomsklubb og ungdomsarbeid, brann, beredskap og energiverk.
- Lokalstyret har også ansvar for vei, vann, renovasjon, avløp og arealplanlegging.
- Det er valg av politikere til Longyearbyen lokalstyre hvert fjerde år. Lokalstyret vedtar økonomiske rammer og overordnede mål.
- Utenlandske statsborgere over 18 år¹ har stemmerett hvis de har bodd i Longyearbyen eller en norsk kommune de siste tre årene før valgdagen.
- Nordiske statsborgere har samme rett til å stemme som norske statsborgere. De må være over 18 år og ha bodd i Longyearbyen i minst fire uker.

Du må kontakte lokalstyret hvis du:

- trenger barnehageplass
- trenger skoleplass
- skal starte egen bedrift
- skal bygge nytt eller bygge ut

Mer informasjon: www.lokalstyre.no

¹ Du må ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret.

Barnehage og skole

Longyearbyen skole tilbyr grunnskoleopplæring også for barn av utenlandske statsborgere.

- Det er barnehager i Longyearbyen for barn fra 1 til 5 år. Kontakt lokalstyret for å søke om plass. Åpningstiden er fra 7.30 til 16.30 mandag til fredag.
- Skolen i Longyearbyen er grunnskole fra trinn 1- 10, har videregående avdeling og skolefritidsordning. Norske barn begynner på skolen om høsten det året de fyller 6 år.
- Barn av utenlandske statsborgere har rett til grunnskoleopplæring etter nærmere regler. Kontakt Longyearbyen skole ved behov for skoleplass.
- Utenlandske søkere med ungdomsrett kan tas inn til videregående opplæring på Svalbard når søkeren er registrert i befolkningsregisteret. Utenlandske søkere under 18 år må være bosatt sammen med sine foresatte. Utenlandske søkere over 18 år som ikke er bosatt med foresatte, må være registrert i befolkningsregisteret innen søknadsfristen 1. februar. Det er et vilkår for inntak at søkeren må ha gode nok språkkunnskaper i norsk for å få forsvarlig utbytte av undervisningen uten særskilt språkopplæring.

Mer informasjon: www.lokalstyre.no

Barn og familie

Pedagogisk-psykologisk tjeneste gir råd til skoler og barnehager hvis barn trenger ekstra oppfølging. Dette er Polarflokkens barnehage i Longyearbyen.

- Barne- og familietjenesten i lokalstyret skal sikre at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Alle barn i Longyearbyen skal få nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.
- Barne- og familietjenesten skal gi hjelp og støtte til barn, unge og familier når det er vanskelig hjemme. De tilbyr råd og veiledning eller andre hjelpetiltak.
- Dersom du trenger slik hjelp eller kjenner til barn som trenger det, kontakt lokalstyret. Ved akutt behov for hjelp, ring politiet hos Sysselmannen på telefon 112.
- Det er ikke lov til å slå barn eller bruke noen form for fysisk avstraffelse, heller ikke i barneoppdragelsen. Det kan gis strenge straffer for fysisk avstraffelse av barn.
- Hvis barn blir utsatt for vold eller grov omsorgssvikt i familien, må barne- og familietjenesten få hjelp av domstol til å vurdere om barnet kan bo hjemme.
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) gir råd til skoler og barnehage når et barn strever så mye at det kan trenge spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning. For at barnet skal få denne hjelpen, må PPT ha undersøkt barnet og forholdene i skolen eller barnehagen. Samarbeid med foreldre er viktig i dette arbeidet.

Mer informasjon: www.lokalstyre.no

Arbeid og skatt

Utenlandske statsborgere trenger norsk identitetsnummer for å arbeide på Svalbard.

- Svalbard har et eget befolkningsregister hvor alle skal være registrert. Med en gang du flytter til Svalbard, må du melde fra til Svalbard skattekontor. Du må også melde fra hvis du flytter innenfor Svalbard, og når du flytter fra Svalbard.
- Du trenger norsk identitetsnummer for å arbeide på Svalbard. Det kan du søke om på skattekontoret. Du må vise pass eller nasjonalt identitetskort.
- Folk som bor på Svalbard i minst 12 måneder skal betale skatt til Svalbard. De må levere selvangivelse til skattekontoret hvert år.
- Hvis du oppholder deg på Svalbard i under 12 måneder, vil du kunne bli skattepliktig hit for lønn og næringsinntekt du har opptjent her, dersom hvert opphold varer sammenhengende i minst 30 dager.
- Folk som kommer til Svalbard direkte fra utlandet har begrenset skatteplikt de første fem årene. Du skal da ikke levere selvangivelse, **med to unntak**: Hvis du driver egen næring eller eier fast eiendom på Svalbard, må du likevel levere selvangivelse.
- På Svalbard betaler du som hovedregel 8 prosent skatt på inntekt. Medlemmer av den norske folketrygden betaler 8,2 prosent trygdeavgift i tillegg, til sammen 16,2 prosent.

Mer informasjon: www.skatteetaten.no

Folketrygd

Medlemskap i folketrygden gir blant annet rett til sykehusopphold etter nærmere fastsatte regler.

- Utenlandske borgere som arbeider for en norsk arbeidsgiver på Svalbard blir medlem av den norske folketrygden. De må da betale folketrygdavgiften. Medlemskapet varer inntil **4 uker** etter siste arbeidsdag. **Dette er spesielt viktig å være oppmerksom på hvis du er sesongarbeider og er uten jobb i mer enn 4 uker av gangen.**
- Er du medlem av den norske folketrygden, har du rett til norske helsetjenester etter nærmere fastsatte regler. Du kan ha rett til sykepenger, foreldrepenger i forbindelse med svangerskap og fødsel, barnetrygd og omsorgsdager for å ta vare på syke barn.
- Ektefelle og barn som forsørges av medlem av folketrygden har rett til helsetjenester mens de oppholder seg på Svalbard. **Vær oppmerksom på at samboere ikke har denne rettigheten.**
- Hvis du ikke er medlem av folketrygden, må du betale det det koster for helsetjenester, fødsel og innleggelse på sykehus.
- Utenlandske borgere som er medlem av den norske folketrygden når de kommer til Svalbard, beholder medlemskapet.
- Statsborgere fra nordiske land blir automatisk medlem av folketrygden i tråd med en nordisk konvensjon.
- EØS avtalen gjelder ikke på Svalbard. Det gis derfor ikke eksport av trygdeytelser til andre EØS-land for barn som ikke bor på Svalbard, for eksempel barnetrygd og kontantstøtte. Retten til helsetjenester avhenger av at borgeren har et arbeidsforhold på Svalbard.
- Som medlem av den norske folketrygden tjener man opp rettigheter til alderspensjon når man har inntekt og betaler skatt/trygdeavgift. Pensjonsalderen i Norge er 67 år. Pensjon kan utbetales fra 62 år ved høy nok opptjening.

Mer informasjon: www.nav.no

Helse

Longyearbyen sykehus.

- Det er sykehus i Longyearbyen med allmennleger, sykepleiere, kirurg, tannlege, fysioterapeut, bedriftshelsetjeneste, jordmor og helsesøster.
- På sykehuset finnes helsestasjon med jordmor, helsesøster og lege som følger opp gravide og barn 0-5 år. Helsesøster har også oppfølging av barn og ungdom 6-20 år og har kontortid på Longyearbyen skole.
- Sykehusopphold er gratis for innbyggere av de nordiske land, samt alle som er dekket av norsk folketrygd. Alle andre må ha gyldig forsikring eller betale selv.
- For personer som har bodd i land utenfor Vest-Europa, USA, Canada, Australia, New Zealand og Japan, er det viktig med tuberkuloseundersøkelse. Dette gjelder personer som skal oppholde seg på Svalbard i mer enn tre måneder. Undersøkelsen er gratis. Kontakt helsesøster på sykehuset for timeavtale.
- Fastlegeordningen som gjelder på det norske fastlandet gjelder ikke på Svalbard.

Mer informasjon: www.unn.no

Kirke, kultur og fritid

Svalbard kirke er alltid åpen. Konserter og andre kulturaktiviteter finner sted her. Foto: Diana Snibsøer.

- Svalbard kirke har til oppgave å betjene alle som oppholder seg på Svalbard, uavhengig av nasjonalitet og kirketilhørighet. Den er alltid åpen. Du kan finne mer informasjon på www.svalbardkirke.no
- Longyearbyen lokalstyre har kulturhus med kino, kultursal og kafé, og et bibliotek med tilbud om bøker og filmer på flere språk.
- Det er mange organisasjoner, lag og foreninger i Longyearbyen. Her kan du drive med sang og musikk, dans, idrett og mye annet.
- Svalbard turn er idrettslaget i Longyearbyen. De har flere tilbud for barn og voksne. Mer informasjon på nettsida: www.svalbardturn.no
- Det er svømmehall i Svalbardhallen som er åpen hver dag.
- Ungdomsklubben er et gratis tilbud til barn og unge mellom 11 og 18 år. Åpningstider: Se lokalstyrets nettsider og facebookside.
- Ung i Longyearbyen har mange store og små arrangement for ungdom, for eksempel Camp Svalbard sommer og vinter, LybLan og Ungdommens kulturmønstring.
- Alle tilbudene til Ung i Longyearbyen er rus-, snus- og røykfrie. Det er alltid voksne til stede.
- Galleri Svalbard og Longyearbyen kunstnersenter holder til i Nybyen. Her er det kunstutstillinger og mulighet for å leie arbeidsplass for kunstnere.

Mer informasjon: www.lokalstyre.no

Telefon- og epostliste

NAVN	TELEFON	EPOST
Longyearbyen lokalstyre	79 02 21 50	postmottak@lokalstyre.no
Longyearbyen sykehus	79 02 42 00	post@unn.no
NAV Longyearbyen	55 55 33 33	arnt.vegar.jensen@nav.no
Svalbard kirke	79 02 55 60	prest@svalbardkirke.no
Svalbard skattekontor	79 02 36 70	svalbard@skatteetaten.no
Svalbard turn	79 02 13 33	post@svalbardturn.no
Sysselemanden	79 02 43 00	firmapost@sysselemanden.no